

Yhteisösosiaalityön työmuodot ja käytännöt Pirkanmaalla vuonna 2024

Joonas Kiviranta, johtava ohjaaja
Yhteisösosiaalityön yksikkö
Pirkanmaan hyvinvointialue

Yhteisösosiaalityö ammatillisena viitekehyksenä

- Yhteisösosiaalityö mahdollistaa **viranomaistyön tuomisen epävirallisiin kohtaamisiin** sekä kumppanuuksien, yhteistoimijuuden ja yhteisvastuun kautta **löytää ne ihmiset, joita virastot muodollisuudessaan eivät löydä** (Sosiaalibarometri 2021)
- Yhteisösosiaalityö vahvistaa paikallisyhteisöjen osallisuuden, keskinäisen tuen ja kumppanuuden ideoita, jotka yksilökeskeisen sosiaalityön orientaatio on kadottanut.
- Yhteisösosiaalityö ei saa typistyä ainoastaan kohtaamispaikoiksi, joissa kävijät ovat yhteiskunnallisten toimenpiteiden kohteina ja sosiaalityön ammattilaiset niiden suorittajina, vaan sosiaalityön on pyrittävä toteuttamaan:
 - **Sen ammatillisuuden tuomia velvollisuuksia, joita sosiaalityön arvopohjan tulee ohjata.**
 - **Käyttämään lakiin perustava valtaa hakemalla sosiaalisiin ongelmiin laajempia rakenteellisia ratkaisuja yhdessä asiakkaiden, alueen asukkaiden ja 3.sektorin kanssa.**
- Yhteisösosiaalityön viitekehyksestä rakentuva toiminta tarjoaa asukkaille neuvontaa, ohjausta ja toimintaa sekä kehittää julkisten sosiaalipalvelujen, kunnan, yhdistystoimijoiden ja alueen asukkaiden yhteistoimijuutta ja yhteiskehittämistä, jossa alueen tarpeet tulee aina olla lähtökohtana.
- Työ on laaja-alaista, monitoimijaista, rakenteita muuttavaa ja uusia toimintoja kokeilevaa.
- Yhteisösosiaalityö lisätään sosiaalihuoltolakiin 1.7.2023 alkaen.
- Pirkanmaan hyvinvointialueelle yhteisösosiaalityön yksikkö 06/2023 alkaen.

Yhteisösosiaalityö seutukunnissa – matala kynnyks, yhteisöneuvonta ja yhteisökeskukset (02 / 2023)

Kartoitus

Tunnistaminen: Hyvät käytännöt - Kehittämistarpeet

Yhteisökeskuksen muodostuminen: NELIKKO (asukkaat-3.sektori-kunta-HVA)

Yhteisösosiaalityön työmuodot, alustat ja foorumit sekä sosiaalinen kuntoutus

Rahoitus

Koordinointitason määrittely, koordinoinnin tarve ja kuntien rooli: asuinalue, kunta, lähijohtamisalue, hyvinvointialue

Yhteistapaamiset HVA-tasolla (vaikuttavuus, tutkimus, tietopohja, linjakkuus)

Kartoitus (02 / 2023):

Avainsanoja: matala kynnyks, avoin neuvonta, kohtaamispaikka, osallisuus, hyvinvoinnin ja terveyden tukeminen, arjen hallinta, päivätoimintakeskus

- Löydä toimija: 3.sektori (sis. seurakunnat), kunta tai HVA
- Löydä alue: Kunnista tiedot kunnan eri alueiden sosioekonomisesta statuksista ja vuosituloista
- Löydä paikka: Palveluverkko-kartoituksessa käydään läpi tiloja, joissa joko jo järjestetään matalan kynnyksen toimintaa tai tiloja, joissa olisi mahdollista sellaista järjestää
- Selvitä kuntien ja HVA:n järjestö -ja kumppanuusavustukset. On todennäköisempää saada työskentelyyn mukaan järjestö, jolla on jo olemassa oleva rahoitus
- Selvitä STEAN rahoitukset kunnittain, mitä myönnetty ja kenelle
- (Osallisuuskysely kohdennetusti kunnalle/järjestölle/osuuskunnalle/HVAN työntekijöille)

Kohtaamispaikasta yhteisökeskukseksi 1/2

(02 / 2023)

Kohtaamispaikka

Julkisia tai puolijulkisia maksuttomia tiloja, joissa osallistumiskynnystä madallettu niin, etteivät taloudelliset tai sosiaaliset tekijät estäisi osallistumista.

Anonyymisyys, osallistuminen ilman ajanvarausta.

Yksilöiden kokoontumista ja keskustelua, ei koordinoitua yhteistoimintaa asioihin vaikuttamiseksi.

Kävijöiden ohjausta ja neuvontaa riippuen siitä, kuka tai ketkä toimintaa järjestää.

Yhteisökeskus

Julkisia tai puolijulkisia maksuttomia tiloja, joissa osallistumiskynnystä madallettu niin, etteivät taloudelliset tai sosiaaliset tekijät estäisi osallistumista. **Tiloissa toimintaa voi toteuttaa usea eri toimija.**

Anonyymi sekä asiointiin ajanvarauksella tai avoimessa neuvonnassa niin, että **kävijän asioita voidaan käsitellä muutenkin kuin yleisellä tasolla.** Julkiset palvelut vahvasti läsnä.

Mahdollisuus kohtaamispaikan mukaiseen keskusteluun ja yhdessä oloon. **Aktiivista yhteistointaa rakenteiden muuttamiseksi ja kävijöiden kokemustiedon välittämiseksi päättävälle tahoille.**

Kävijöiden ohjausta ja neuvontaa yhdessä yhteisöneuvojien, **3. sektorin ja ammattihenkilöiden kanssa. Keskiössä jaettu asiantuntijuus.**

Dokumentointi

Työmuotojen kehittämisessä on erityisen tärkeää, että kehittämistyötä dokumentoidaan ja tilastoidaan niin, että sen etenemistä on mahdollista jälkeenpäin seurata ja tehtyä työtä pystytään esittämään ulkopuolisille ja ulkopuolisen toimijan on mahdollista arvioida kehityskulkua. Jokaisessa toiminnassa on aina omia erityispiirteitä, mutta tietyt asiat olisi aina hyvä löytyä kuntakohtaisesta diasta:

- Alue ja paikka
- Toimija tai toimijat
- Toiminnan tiheys (joka päivä, kerran viikkoon, kerran kuukaudessa etc.)
- Toimintaa kuvaavat mittarit (kävijätilastot, kohtaamiset, PEI-mittari, palveluiden esteet lomake)
- Konsultointi ja työpari – käytännöt tai niiden puuttuminen
- Seuranta ja arviointi, sovittu aikataulu
- Vastuhenkilö HOPPU-hankkeesta

Viitekehityksen ja se sitä tukevat työmuodot

Yhteisöneuvonta

Yhteisökeskukset

Etsivä sosiaalityö

Päiväkeskukset

Työmuoto: Yhteisöneuvonta

Yhteisöneuvonta on Pirkanmaan hyvinvointialueen ja 3.sektorin yhteistyössä kehittämä matalan kynnyksen työmuoto, jonka kautta henkilölle mahdollistuu mielekäs, arvostava ja voimavaralähtöinen osallistuminen työelämään.

Yhteisöneuvonnan ydinelementtejä ovat kokemusasiantuntijuus, osaamisen tunnistaminen, jaettu asiantuntijuus, voimaantuminen ja matala kynnyys.

Yhteisöneuvontaa voi tehdä vapaaehtoisena, työkokeilussa, palkkatuella, kieliharjoittelussa, sosiaalisessa kuntoutuksessa tai kuntouttavana työtoimintana. Yhteisöneuvojien jatkopolkua tuetaan opintoihin, työhön tai muun toiminnan pariin.

Yhteisöneuvojat kohtaavat ja neuvovat sote-keskusten, yhteisökeskusten ja 3.sektorin asiakkaita ja kävijöitä yhteistyössä moniammatillisten ammattihenkilöiden kanssa.

YHTEISÖNEUVONNAN ERI TYÖMUODOT

Asiakastyö

- Avustaminen eri virastojen sähköisten palveluiden käytössä.
- Vertaisuus ja lähestyttävyyys.
- Avustaminen vuokran ja laskujen maksamisessa.
- Sovitulla ajalla asiakkaan kanssa esim. lomakkeiden täyttäminen

Neuvontapalvelut

- Aikaa kävijöiden ja asiakkaiden kohtaamiseen ja kuuntelemiseen.
- Neuvontaa ja ohjausta yhteistyössä ammattihenkilöiden kanssa.
- Madaltaa viranomaistyön ja asiakkaan välisiä vuorovaikutuksen tai kohtaamisen esteitä.
- Yhteisöneuvojalla on aikaa asiakkaiden toimijuuden ja asioiden itsenäisen hoitamisen tukemiseen.

Ryhmätoiminnat, infot

- Asiakkaiden ja kävijöiden tiedottaminen ryhmistä ja infoista.
- Virallista tietoa epävirallisiin verkostoihin.
- Ryhmätoimintojen toteutus yhdessä ammattihenkilön kanssa, omista kiinnostuksen kohteista käsin.

Työmuoto: Yhteisökeskus

Yhteisökeskus

Matalan kynnyksen kaikille avoin keskus
Sosiaalisten innovaatioiden living lab

- Yhteisötyön koordinaattori
- Kokoaa yhteen toimijat
- Mahdollistaa yhteistoiminnan

Kävijät ja alueen asukkaat

- Yhteisöneuvojat, kokemusasiantuntijat, vapaaehtoiset
- Yhteisöraadit ja lähidemokratia

Hyvinvointialue Yhteisösosiaalityö viitekehyksenä

- Monialainen työskentely
- Etsivä sosiaalityö
- Sosiaalihuollon tarpeen arviointi ja työskentely
- Kuntouttava työtoiminta ja työkyvyn tukeminen
- Pakolaistyö sote-yhteistyönä
- Rakenteellinen sosiaalityö ja sosiaalinen raportointi

Rahoitus ja avustukset

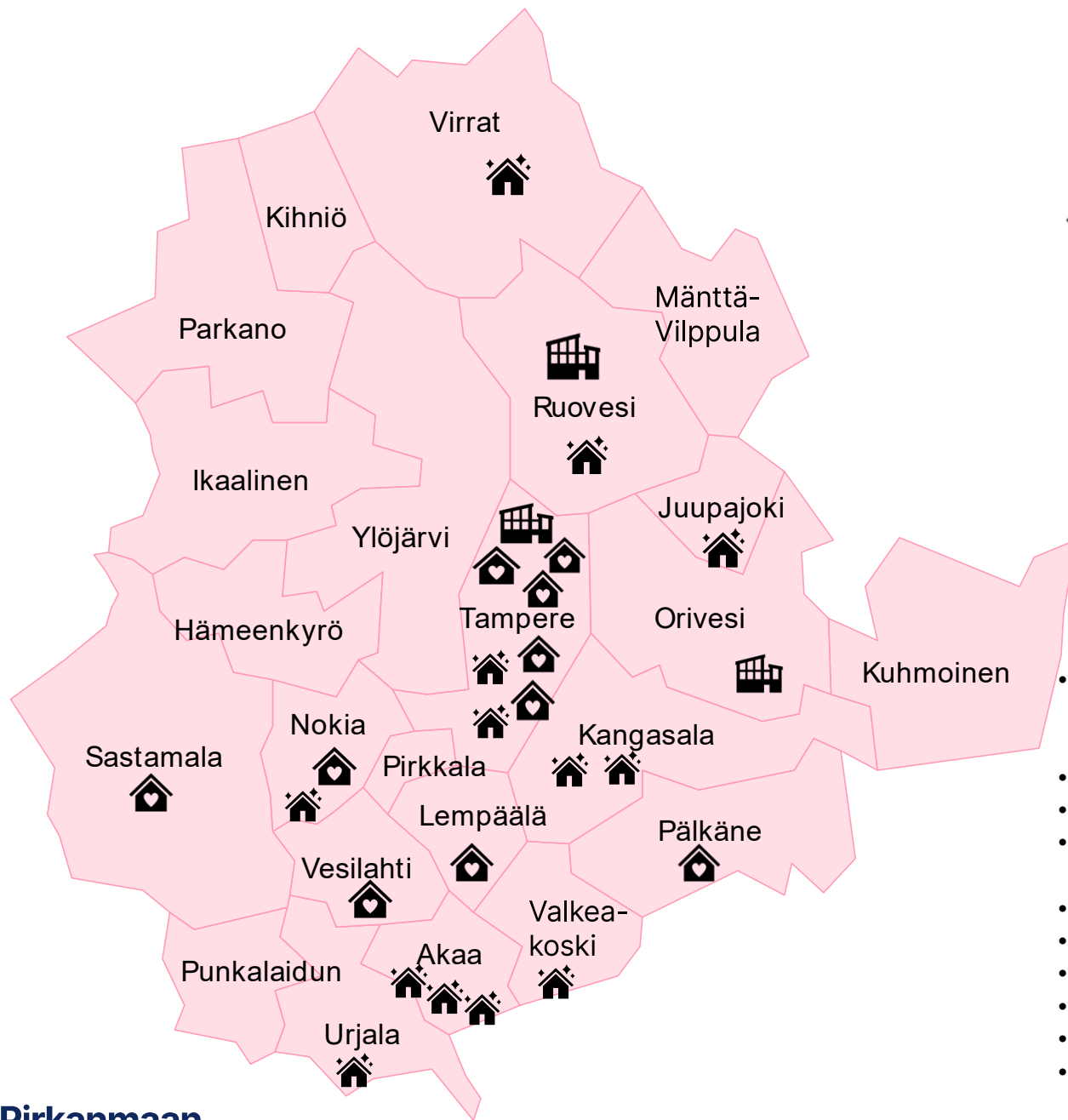
3. sektori, seurakunnat ja oppilaitokset

- **Avointa, yhdenvertaista ja maksutonta toimintaa**
- Hankkeet ja projektit
- Sosiaalinen kuntoutus
- Vapaaehtoiset
- Tutkimusyhteistyö, harjoittelut

Kunta

- Kotouttaminen: Kotolaki – monikielisyys
- Työllisyyden edistäminen, yhteiset suunnitelmat
- Alueellinen kehittäminen
- HYTE-työskentely

Yhteisökeskus

- Hervanta L8: ma-pe, 8-15
- Ruovesi: ma klo 11-15 (Pirha + kunta)
- Orivesi: ma-pe klo 11-15 (Pirha, A-kilta, srk, Työttömien yhdistys)

Yhteisöneuvonta

- Hervanta L8: ma-pe, 8-15 (Pirha + A-kilta)
- Multsilta, Suklis: ke 9-11 (Pirha + A-kilta)
- Hatanpää Sarvis: ti ja to 9-14 (Pirha)
- Nekala: ti 11-13 (Pirha + srk+ Valo-valmennus)
- Annala: ti 9-11 (Pirha+Nauha+A-kilta+srk)
- Lempäälä: ma klo 10-12 (Pirha + srk)
- Nokia: to 10-13 (Pirha + A-kilta)
- Vesilahti: ma 11-13 (Pirha+ srk+ kunta)
- Pälkäne ti-to klo 13-15 (Pirha + kunta + srk)
- Sastamala ma klo 13-15 (Pirha + kunta + srk + Mieli ry tukitalo)

Kohtaamispaikka/Päivätoimintakeskus

- Akaa: Kohtaamispaikka Narikka ma 9-12 (Pirha)
Toijalan päivätoimintakeskus ma-to 7-12 (Pirha)
Viialan päivätoimintakeskus ti-pe 8-12 (Pirha)
- Valkeakoski: Kohtaamispaikka Narikka ti 13-15:30 (Pirha)
- Urjala: Lauantaipöhinät la 10:30-12 (Pirha, kunta, srk → Huhdin kyläyhdistys)
- Kangasala: TeeMun Neuvo ti 9-12 ja to 12-15 (Teemu ry)
Yhteisökeskus Viadia Ma-To 9-15 ja Pe 9-14 (Viadia)
- Nokia: Päiväkeskus ma-pe 8-13 (Pirha)
- Mänttä-Vilppula: Viadia
- Ruovesi: Kohtaamispaikka Aleksiiina (4H)
- Juupajoki: Lähitoritoiminnan Perjantai-klubi, pe 9-13
- Virrat: Päiväkeskus Kieppi (Kristillinen raittiustuki)
- Tampere: Päivätoimintakeskus Pähee (Pirha)
Päivätoimintakeskus Huoltsu (Pirha)
Avaamo-vanhemmuskahvila to 12-14
(Pirha + kunta+ Pikassos+ Pakolaisnuorten tuki ry)

Julkaisuja

- [Perspective Chapter: Structures of Thinking in Community-Based Working Culture – Renewing Social Work Practices | IntechOpen](#)
- [Toimisto vai yhteisö sosiaalityön toimintaympäristönä? | Janus Sosiaalipolitiikan ja sosiaalityön tutkimuksen aikakauslehti \(journal.fi\)](#)
- [yhteisososiaalityö-yhteisokeskuksissa-tampereella-2022-sosiaalinen-raportti-2022 \(pirha.fi\)](#)
- [Yhteisökeskukset - pirha.fi](#)

Yhteystiedot: joonas.kiviranta@pirha.fi